

Tussenrapportage periode 2020-2021

Actielijn 5

Anne Dreke Deddens (Hogeschool Viaa)
Dineke van der Struik-Pullen (Mbo Menso Alting Zwolle)
Emma Nitert (Hogeschool KPZ)
Flo Dingemans (Landstede MBO)
Trynke Keuning (Hogeschool KPZ)



Inhoud

Introductie	4
1. Methode	5
1.1 Vragenlijsten	5
1.2 Focusgroepsessies	5
1.3 Achtergrondinformatie leerteams	5
2. Leerteams 2020-2021 in cijfers	7
2.1 Deelnemende opleidingen	7
2.2 Deelnemende praktijkorganisaties en leerteams	8
3. Het vraagstuk	11
3.1 Vraagstukken voor en door de leerteams	11
3.2 Ontstaan van en tevredenheid over het vraagstuk	12
3.3 Het vraagstuk volgens de leerteambegeleiders	12
3.4 Conclusie	14
4. Begeleiden van een leerteam	15
4.1 Begeleiden van een leerteam (volgens studenten)	15
4.2 Begeleiden van een leerteam (door leerteambegeleiders)	15
4.3 Kansen en belemmeringen voor de toekomst	18
4.4 Conclusie	19
5. (Leer)opbrengsten samenwerken in een interprofessioneel leerteam	20
5.1 Opbrengsten deelname leerteam (volgens studenten)	20
5.2 Bevorderende en belemmerende factoren in de samenwerking (volgens studenten)	20
5.3 Opbrengsten (volgens leerteambegeleiders)	21
5.4 Bevorderende en belemmerende factoren (volgens leerteambegeleiders)	21
5.5 Invloed van corona op resultaten en samenwerking	22
5.6 Conclusie	23
6. Professionalisering leerteambegeleiders	24
6.1 Persoonlijke leervraag	25
6.2 Conclusie	26
7. Verspreiden van gedachtegoed interprofessioneel samenwerken	27
7.1 Hoe wordt het gedachtegoed interprofessioneel samenwerken momenteel al gedeeld?	27
7.2 Kansen en belemmeringen voor het Innovatiecluster Kind en Educatie	28
7.3 Conclusie	28
8. Aanbevelingen	29
Bijlagen	31
Rapportage studenten	
Rapportage leerteambegeleiders	

Introductie

Voor je ligt de tussenrapportage van het Innovatiecluster Kind en Educatie. Het Innovatiecluster wil sinds de start in september 2019 de beweging naar interprofessioneel werken in de sector primair onderwijs, kinderopvang, jeugdzorg en welzijn ondersteunen, bekrachtigen en versnellen. Dit doet zij door interprofessionele samenwerking tussen en binnen de opleidingsinstellingen met het werkveld te verstevigen en toekomstige werknemers op te leiden voor het werken in interprofessionele teams met bredere en uitwisselbare rollen.

In deze rapportage kijken we terug op het tweede jaar van het innovatiecluster waarin interprofessionele leerteams hun eerste ervaringen hebben opgedaan in de praktijk. In een leerteam werken studenten van verschillende opleidingsniveaus en vanuit verschillende vakgebieden (onderwijs, kinderopvang, jeugdzorg en welzijn) met elkaar aan een realistisch praktijkvraagstuk. Samen, maar ieder vanuit zijn eigen professie. Zo'n leerteam wordt begeleid door twee leerteambegeleiders. De een vanuit zijn rol als opleider verbonden aan een mbo- of hbo-opleiding, de ander vanuit zijn rol bij de praktijkinstelling waar het leerteam opereert. Voor beiden is het begeleiden van een interprofessioneel leerteam een nieuwe rol die vraagt om een nieuwe houding, vaardigheden en kennis. Daarom zijn er het afgelopen jaar ook professionaliseringsbijeenkomsten georganiseerd.

Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van de stand van zaken rond de leerteams tot nu toe. Wat kunnen we leren van de ervaringen van het afgelopen schooljaar en waar willen we de komende tijd naar toe? Om deze vragen te kunnen beantwoorden, zijn studenten en leerteambegeleiders gevraagd naar hun ervaringen met het leren en werken in interprofessionele leerteams.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de methode van dit onderzoek weergegeven. Hoofdstuk 2 laat een overzicht zien van de leerteams en deelnemende organisaties van dit project in de periode 2020-2021. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 gekeken naar de vraagstukken waar de studenten in de leerteams aan hebben gewerkt. In hoofdstuk 4 wordt de begeleiding van een leerteam besproken.

Hoofdstuk 5 presenteert de (leer)opbrengsten van samenwerken in een interprofessioneel leerteam. In hoofdstuk 6 staat de professionalisering van leerteambegeleiders centraal en in hoofdstuk 7 wordt gesproken over de blik op de toekomst met betrekking tot het Innovatiecluster en interprofessioneel samenwerken. Aan het eind van elk hoofdstuk staan de belangrijkste resultaten in een conclusie weergegeven. Deze worden in het laatste hoofdstuk vertaald in aanbevelingen.

Kijk voor meer informatie over de achtergrond, opzet, doelen en medewerkers van dit project op de website van het Innovatiecluster Kind en Educatie: www.kindeneducatie.nl

Wil je meer informatie en literatuur omtrent interprofessioneel leren werken, lees dan deze eerdere publicatie van actielijn 5: www.kindeneducatie.nl/media/24592/2020-interprofessioneel-werken-in-het-domein-kind-en-educatie.pdf

Hoofdstuk 1

Methodes

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de methoden die in dit onderzoek zijn gebruikt. Er zijn twee (online) vragenlijsten afgenomen, één bij studenten en één bij leerteambegeleiders. Daarnaast zijn er ook twee focusgroepsessies gehouden met leerteambegeleiders. Dit hoofdstuk geeft ook achtergrondinformatie over de leerteams die aan dit onderzoek hebben meegewerkt. Er wordt weergegeven op welke locaties de leerteams actief waren en van welke opleidingen de studenten afkomstig zijn die de enquête hebben ingevuld.

1.1 Vragenlijsten

Deze rapportage is gebaseerd op informatie uit twee (online) vragenlijsten. De ene vragenlijst is uitgezet onder studenten die in 2020-2021 hebben deelgenomen in de leerteams. Deze vragenlijst bevatte zestien vragen en is naar leerteambegeleiders gemaïld met de vraag deze door te zetten naar de studenten uit hun leerteam. Het wel of niet invullen van de enquête is dus deels afhankelijk geweest van de inzet van de leerteambegeleiders. Er is daardoor een mogelijkheid dat uit het ene leerteam (bijna) alle studenten de vragenlijst hebben ingevuld en van het andere leerteam geen enkele student. Er zijn 35 ingevulde vragenlijsten teruggekomen, waarvan 28 compleet ingevuld.

De andere vragenlijst is uitgezet onder leerteambegeleiders die in 2020-2021 een leerteam hebben begeleid. Deze vragenlijst was uitgebreider en bevatte 29 vragen. Deze vragenlijst is naar de leerteambegeleiders gemaïld met de vraag deze in te vullen. Er zijn 19 enquêtes teruggekomen, waarvan 14 volledig ingevuld.

1.2 Focusgroepsessies

Naast de vragenlijsten zijn er twee focusgroepsessies gehouden met leerteambegeleiders. Deze sessies hebben online via Teams plaatsgevonden. Bij de eerste verkennende sessie waren 6 leerteambegeleiders aanwezig. Bij de verklarende tweede sessie 4. De betrokken leerteambegeleiders waren afkomstig uit de volgende organisaties:

- > 2 leerteambegeleiders vanuit een mbo- of hbo-opleiding: Deltion College, opleiding Onderwijsassistent en Hogeschool Viaa, opleiding Social Work.
- > 4 leerteambegeleiders uit een praktijkorganisatie: basisonderwijs (waarvan 3 met een leidinggevende rol).

1.3 Achtergrondinformatie leerteams

De studenten die de vragenlijst hebben ingevuld waren aangesloten bij de volgende praktijkorganisaties:

- > de Schatkamer, Zwolle (obs en Doornij Kinderopvang)
- > de Bolster, Raalte
- > Kdv de Rode Bank, Raalte

- > Smallsteps de Schelleboom, Zwolle
- > Sbo de Brug, Zwolle
- > Accrete
- > Jenaplan St. Franciscus, Nunspeet
- > Bso Gerardus Majella, Broekland
- > Sociaal wijkteam en Travers, Zwolle
- > Kinderopvang Organisatie Meppel
- > 2 studenten gaven door: SKO of kindcentrum

In het volgende overzicht is te zien aan welke opleidingen de betrokken studenten die de vragenlijst hebben ingevuld verbonden zijn. De meeste studenten komen uit leerjaar 2 en 3 van de mbo- en hbo-opleidingen. Er zijn zes eerstejaars studenten (hbo) en er neemt een vierdejaars hbo-student deel aan een leerteam.

Niveau	Opleiding	Aantal studenten
Mbo 3	Pedagogisch Medewerker Kinderopvang	6
Mbo 4	Onderwijsassistent	7
Mbo 4	Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker	4
Mbo 4	Sociaal Werk	1
Hbo 5	Pedagogisch Educatief Professional	5
Hbo 5	Pedagogisch Management Kind en Educatie	5
Hbo 6	Pabo	7
Hbo 6	Teachers College	1

Figuur 1.1 Studenten die de vragenlijst hebben ingevuld.

Hoofdstuk 2

Leerteams 2020-2021 in cijfers

In dit hoofdstuk geven we de stand van zaken weer van deelnemende praktijkorganisaties en opleidingen binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie in de periode 2020-2021.

In totaal zijn er 18 praktijkorganisaties met een leerteam actief geweest. Hierin hebben 91 studenten deelgenomen vanuit 9 verschillende mbo- en hbo-opleidingen. De leerteams werden begeleid door 36 leerteambegeleiders waarvan 15 begeleiders van de opleidingsinstellingen afkomstig zijn en 21 begeleiders van deelnemende praktijkorganisaties. Elk leerteam wordt in ieder geval begeleid door 2 leerteambegeleiders. Sommige leerteams hebben 3 begeleiders: bijvoorbeeld 1 uit een opleidingsinstelling en 2 uit de praktijkorganisatie.

In de volgende twee paragrafen een overzicht van de deelnemende opleidingen en praktijkorganisaties binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie in de periode 2020-2021.

2.1 Deelnemende opleidingen

Opleidingsplaats	Opleidingssector en niveau
Mbo-opleidingen	
Mbo Menso Alting Zwolle	Pedagogisch Werk, 3 en 4
	Maatschappelijke Zorg, 3 en 4
Landstede MBO Raalte	Pedagogisch Werk, 3 en 4
Landstede MBO Harderwijk	Pedagogisch Werk, 3 en 4
	Sport & Bewegen, 2, 3 en 4
Landstede MBO Lelystad	Pedagogisch Werk, 3 en 4
Landstede MBO Zwolle	Pedagogisch Werk, 3 en 4
	Sociaal Werk, 4
	Maatschappelijke Zorg, 3 en 4
	Sport & Bewegen, 2, 3 en 4
	Dienstverlening, 2
Deltion College	Pedagogisch Werk, 4
	Pedagogisch Werk, 3
	Sociaal Werk, 3 en 4
Hbo-opleidingen	
Hogeschool Windesheim	Pedagogisch Management Kind en Educatie, 5

	Social Work, 6
	Pabo, 6
Hogeschool KPZ	Pedagogisch Professional Kind en Educatie, 5
	Pabo, 6
Hogeschool Viaa	Pabo, 6
	Social Work, 6

Figuur 2.1 Overzicht deelnemende opleidingen.

2.2 Deelnemende praktijkorganisaties en leerteams

	Praktijkorganisatie, locatie en bestuur	Samenstelling leerteam
1	Supernova, Zwolle (OOZ)	1x derdejaars Social Work (Hogeschool Windesheim) 2x derdejaars Onderwijsassistent (Deltion College) 2x derdejaars Pabo (Hogeschool Windesheim)
2	de IJsselhof, Zwolle (OOZ)	1x Pedagogisch Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ) 3x derdejaars Onderwijsassistent (Deltion College) 1x Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker (Landstede MBO)
3	IKC de Bolster, Raalte (Rode Bank)	1x derdejaars Onderwijsassistent (Landstede MBO) 2x tweedejaars Onderwijsassistent (Landstede MBO) 1x tweedejaars Ped. Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ) 1x eerstejaars Pabo (Hogeschool KPZ) 1x tweedejaars Pabo (Hogeschool KPZ) 1x tweedejaars Gesp. Pedagogisch Medewerker (Landstede MBO)
4	Gerardus Majella, Vaassen (VOG)	2x eerstejaars deeltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x vierdejaars Pabo (Hogeschool KPZ) 1x tweedejaars Onderwijsassistent (Deltion College)
5	de Vijf-er, Deventer (Varietas)	2x eerstejaars voltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 2x tweedejaars voltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x derdejaars voltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x vierdejaars voltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x eerstejaars deeltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x Pedagogisch Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ) 1x eerstejaars Onderwijsassistent (Deltion College)
6	de Schelleboom, Zwolle (Smallsteps)	2x tweedejaars Pedagogisch Werk 1x derdejaars Gesp. Pedagogisch Medewerker 1x Gesp. Pedagogisch Medewerker (Landstede MBO) 1x tweedejaars Gesp. Pedagogisch Medewerker (Deltion College)
7	Het Palet, Deventer (Varietas)	2x tweedejaars Pabo (Hogeschool KPZ) vierdejaars Pabo (Hogeschool KPZ)

		<p>2x tweedejaars Pedagogische Werk Kinderopvang</p> <p>2x eerstejaars Pabo (Hogeschool Windesheim)</p> <p>2x tweedejaars Onderwijsassistent</p> <p>derdejaars Onderwijsassistent</p> <p>vierdejaars Sport en Bewegen</p> <p>tweedejaars MW/DVL (Twente)</p> <p>derdejaars (Zone.college Twello)</p>
8	de Kring, Lelystad (SKO)	<p>3x Pabo (Hogeschool KPZ)</p> <p>1x Onderwijsassistent (Deltion College)</p> <p>1x Pedagogisch Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ)</p>
9	Sbo de Brug, Zwolle (Vivente)	<p>1x derdejaars Social Work</p> <p>2x Pabo</p> <p>1x Onderwijsassistent</p> <p>1x Calo (Hogeschool Windesheim)</p> <p>2x leraarondersteuners</p> <p>1x Ped. Management Kind en Educatie (Hogeschool Windesheim)</p>
10	Wij(k)leren, Zwolle (Travers)	<p>2x Social Work (Landstede MBO)</p> <p>2x Social Work (Deltion College)</p> <p>1x derdejaars Social Work (Hogeschool Windesheim)</p> <p>1x derdejaars Social Work (Hogeschool Viaa)</p>
11	KDC Bernhard, Steenwijk (Accrete)	<p>3x Pabo (Hogeschool Viaa)</p> <p>1x Pabo (Hogeschool KPZ)</p>
12	Het Stroomdal, Kampen (IRIS)	<p>3x Pabo (Hogeschool Windesheim)</p> <p>3x Onderwijsassistent, alle leerjaren (Landstede MBO)</p>
13	de Morgenster, Zwolle (Vivente)	<p>1x vierdejaars Pabo (Hogeschool Windesheim)</p> <p>2x eerstejaars Pabo (Hogeschool Windesheim)</p> <p>1x derdejaars Onderwijsassistent (Landstede MBO)</p> <p>2x tweedejaars Onderwijsassistent (Mbo Menso Alting Zwolle)</p> <p>1x eerstejaars Ped. Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ)</p>
14	de Schatkamer, Zwolle (OOZ)	<p>1x derdejaars Onderwijsassistent (Deltion College)</p> <p>2x tweedejaars Onderwijsassistent (Landstede MBO)</p> <p>1x eerstejaars Ped. Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ)</p> <p>2x Pabo (Hogeschool Windesheim)</p> <p>1x derdejaars Ped. Management Kind en Educatie (Windesheim)</p>
15	de Bolster/Wijz/Kern, Raalte	<p>1x tweedejaars Onderwijsassistent (Landstede MBO)</p> <p>1x tweedejaars Gesp. Pedagogisch Medewerker (Landstede MBO)</p> <p>1x tweedejaars Pedagogisch Medewerker (Landstede MBO)</p> <p>2x tweedejaars Ped. Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ)</p> <p>1x eerstejaars Pabo (Hogeschool KPZ)</p> <p>1x derdejaars Pabo (Hogeschool KPZ)</p> <p>1x vierdejaars Social Work</p>

16	Kinderopvang Organisatie Meppel, Meppel	2x eerstejaars Ped. Professional Kind en Educatie (Hogeschool KPZ) 1x tweedejaars Pedagogisch Werk 3x vierdejaars Ped. Man. Kind en Educatie (Hogeschool Windesheim)
17	KDV Dikkertje Dap en BSO Jippo, Kampen (Smallsteps)	2x Onderwijsassistent (Landstede MBO) 1x tweedejaars Pedagogisch Medewerker (Deltion College)
18	St. Franciscus, Nunspeet (SKO)	1x eerstejaars voltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x tweedejaars voltijd Pabo (Hogeschool KPZ) 1x tweedejaars deeltijd verkort Pabo (Hogeschool KPZ)

Figuur 2.2 Overzicht deelnemende praktijkorganisaties en samenstelling leerteams.

Hoofdstuk 3

Het vraagstuk

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de vraagstukken waar de studenten in de leerteams aan hebben gewerkt, hoe deze vraagstukken ontstaan zijn, wat het effect daarvan is en of de vraagstukken geschikt zijn om interprofessioneel op te pakken.

3.1 Vraagstukken voor en door de leerteams

De studenten en leerteambegeleiders is gevraagd aan welk vraagstuk zij gewerkt hebben. Daar kwamen de volgende thema's en vraagstukken uit:

Thema's	Vraagstukken
Doorgaande leerlijn	<ul style="list-style-type: none"> > De overgang van kinderdagverblijf naar de basisschool vloeiender laten verlopen. Dit heeft onder andere vorm gekregen in het maken van dagritme kaarten die op het kinderdagverblijf en bij de start van de basisschool gelijk zijn zodat er herkenning is bij de overgang. > Doorgaande leerlijn taalontwikkeling peuter-kleuter ontwikkelen.
Taalontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> > Hoe stimuleer je de taalontwikkeling van taalzwakke kinderen en NT2-kinderen optimaal?
Contacten ouders	<ul style="list-style-type: none"> > Hoe leg je contact met ouders die de Nederlandse taal niet tot matig beheersen?
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> > Het opzetten van een activiteitenmiddag voor groep 5. Het plan om de hele bovenbouw erbij te betrekken hebben is niet gelukt in verband met de coronamaatregelen. > Activiteiten/lessenboek ontwerpen over recycling. > Activiteitenbox maken. > Het ontwerpen van bewegend lerend activiteiten voor de units op de instelling, passend bij de leeftijd en thema's. > Het bedenken en uitvoeren van activiteiten die gekoppeld zijn aan de talenten en nieuwsgierigheid (onderzoekende houding) van kinderen. Het onderliggende doel van de activiteiten is: het bevorderen van de communicatie. > Verbinding maken tussen de thema's en activiteiten op het Jenalab en dit terug laten komen in de stamgroepen (de dingen die op het Jenalab gebeuren koppelen aan de dingen die op de stamgroep gebeuren en andersom).
Speelplein/schoolplein	<ul style="list-style-type: none"> > Het plezier op het speelplein vergroten, waardoor er in de klas minder tijd besteed hoeft te worden aan ruzies op het plein.
Kindertalentenfluisteraar	<ul style="list-style-type: none"> > Overkoepelende thema: bijdrage leveren aan de verbinding tussen kinderopvang en school. Bijbehorende opdracht: materialen en activiteiten ontwikkelen voor school en kinderopvang. Deze activiteiten

	ook uitvoeren (waardoor kinderen zich bewust worden van hun talenten en deze onder woorden kunnen brengen).
Vorbereiding op het werken in een interprofessioneel leerteam	> In een leerteam kon door de lockdown en de coronamaatregelen geen vraagstuk worden uitgediept. In plaats daarvan hebben ze verkend hoe het werken in een interprofessioneel leerteam vorm kan krijgen en wat wel of niet werkt.
Hulpvragen ophalen	> Hoe kunnen we de bewoners van Dieze aan elkaar verbinden door een concrete actie. Welke hulpvraag hebben bewoners van de Minervalaan?

Figuur 3.1 Overzicht uitgevoerde thema's en vraagstukken van leerteams.

3.2 Ontstaan van en tevredenheid over het vraagstuk

De studenten is gevraagd hoe het vraagstuk ontstaan is, ofwel of het vraagstuk al klaarlag, zij dit met de organisatie bedacht hebben of zelf bedacht hebben.

De meerderheid van de studenten (17 van de 28 (60%)) gaf aan dat het vraagstuk waar ze aan moesten werken bij de organisatie klaarlag voor hun komst. In totaal 5 studenten (18%) hebben het vraagstuk samen met de organisatie bedacht, 3 studenten (11%) gaven aan het vraagstuk zelf bedacht te hebben.

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat het ontstaan van het vraagstuk invloed heeft op het, door de studenten ervaren, nut van interprofessioneel samenwerken. Ook heeft het ontstaan van het vraagstuk invloed op de vraag of studenten het deelnemen in een interprofessioneel leerteam zouden aanraden.

De studenten die het vraagstuk zelf hebben bedacht, hebben interprofessioneel werken als minst nuttig ervaren. Zij geven allen aan interprofessioneel samenwerken enigszins nuttig te vinden. 33% van die studenten zou deelname aan een leerteam bij andere studenten aanraden. 67% is neutraal over het aanraden van deelname aan een leerteam.

De studenten die het vraagstuk samen met de organisatie hebben bedacht, ervaren interprofessioneel samenwerken als meest nuttig, 20% van hen vindt interprofessioneel samenwerken buitengewoon nuttig, 60% zeer nuttig en 20% enigszins nuttig. Van deze studenten zou 80% deelname aan een leerteam bij andere studenten aanraden, 20% is neutraal daarover.

Studenten waarbij het vraagstuk van tevoren klaarlag, zitten daartussenin: 59% van hen vindt interprofessioneel samenwerken zeer nuttig, 41% enigszins nuttig. 53% zou deelname aan een leerteam bij andere studenten aanraden. 41% is neutraal over het aanraden van deelname aan een leerteam en 6% zou het afraden.

3.3 Het vraagstuk volgens de leerteambegeleiders

Ook de leerteambegeleiders, zowel vanuit de praktijkorganisaties als de opleidingsinstellingen, zijn bevraagd over het vraagstuk. Er is uitgevraagd of het vraagstuk naar het idee van de leerteambegeleiders aansloot bij het niveau en de behoefte van de studenten, de behoefte van de

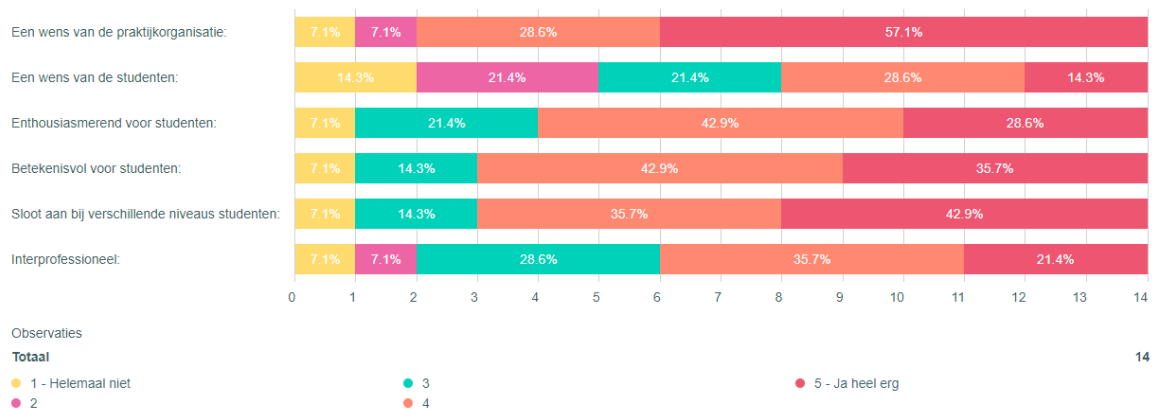
praktijkorganisatie en ook of het vraagstuk volgens hen interprofessioneel was. Er zitten geen opvallende verschillen tussen leerteambegeleiders van de praktijkorganisaties of de opleidingsinstellingen. Deze groepen worden dus samen behandeld.

Betreffende de breedte van het vraagstuk vond de meerderheid van de leerteambegeleiders (10 van de 14) het vraagstuk precies goed, 3 vonden het vraagstuk te breed en 1 leerteambegeleider vond het vraagstuk te smal. Wat betreft de moeilijkheid vond dezelfde meerderheid van de leerteambegeleiders het vraagstuk precies goed (10 van de 14), 2 vonden het vraagstuk te moeilijk en 2 leerteambegeleiders vonden het vraagstuk te makkelijk voor de studenten. Volgens de leerteambegeleiders sloot het vraagstuk dus in ongeveer 70% van de gevallen goed aan bij het niveau van de studenten en in 30% van de gevallen niet.

Volgens de leerteambegeleiders was het vraagstuk over het algemeen wel betekenisvol voor studenten (79%), maar was het vraagstuk minder een wens van de studenten (42%). In de meeste gevallen sloot het vraagstuk volgens de leerteambegeleiders wel goed aan bij de wens van de praktijkorganisatie (86%). Over het interprofessionele gehalte van het vraagstuk zijn de leerteambegeleiders verdeeld: 57% van de leerteambegeleiders vond het vraagstuk (erg) interprofessioneel en 14% vond het vraagstuk (helemaal) niet interprofessioneel. De rest van de leerteambegeleiders (29%) zit daartussenin.

Zoals te zien in onderstaande afbeelding is er telkens één leerteambegeleider die overal 'helemaal niet' heeft ingevuld. Dit is afkomstig van dezelfde leerteambegeleider met de uitleg dat dit leerteam niet van de grond is gekomen door corona. De uitslag is daardoor enigszins vertroebeld.

Was dit vraagstuk:



Figuur 3.2 Opbrengsten vraagstukken.

Een voorbeeld van een vraagstuk dat erg hoog scoorde op alle onderdelen, dus zowel een wens was van de praktijkorganisatie als van de studenten en ook een erg interprofessioneel vraagstuk was, was een vraagstuk dat door het leerteam op de Schatkamer is opgepakt: een bijdrage leveren aan de verbinding tussen kinderopvang en school middels de kindertalentenfluisteraar. Studenten hebben trainingen gevolgd en materiaal voor de klassen ontwikkeld alsmede sommige activiteiten uitgevoerd. Dit vraagstuk kan dus dienen als goed voorbeeld.

3.4 Conclusie

De meerderheid van zowel de studenten als de leerteambegeleiders is tevreden over het vraagstuk waaraan gewerkt is. In 70% van de gevallen sloot het vraagstuk goed aan bij het niveau van de studenten. Het vraagstuk sluit echter wel vaker aan bij de wens van de praktijkorganisatie dan bij de wens van de studenten. Daarnaast was in veel gevallen het vraagstuk nog niet erg interprofessioneel volgens leerteambegeleiders. In de meeste gevallen lag het vraagstuk al klaar bij de praktijkorganisatie, terwijl de studenten die het vraagstuk samen met de organisatie bedacht hebben interprofessioneel samenwerken als meest nuttig ervaren.

Hoofdstuk 4

Begeleiden van een leerteam

Een interprofessioneel leerteam wordt begeleid door twee leerteambegeleiders. Een vanuit zijn rol als opleider verbonden aan een mbo- of hbo-opleiding, de ander vanuit zijn rol bij de praktijkinstelling waar het leerteam opereert. In dit hoofdstuk beschrijven we eerst het perspectief van studenten op de begeleiding en samenwerking in een leerteam. Vervolgens belichten we deze aspecten vanuit het perspectief van de leerteambegeleiders.

4.1 Begeleiden van een leerteam (volgens studenten)

Studenten zijn gevraagd hoe tevreden zij zijn met hun leerteambegeleider. Van de 28 studenten die deze vraag beantwoordden was een ruime meerderheid (24) tevreden over hoe ze werden begeleid (85,8%).

Op de vraag hoe voor de studenten de ideale begeleiding van een leerteam eruitziet, wordt met name aangegeven dat ze het belangrijk vinden dat een begeleider in de buurt is, beschikbaar is en dat ze zo hun vragen kunnen stellen. Ook vinden studenten het belangrijk om duidelijkheid te hebben over de bedoeling van het leerteam en het vraagstuk.

Op de vraag hoe een ideale begeleiding van een leerteam eruitzag, werden de volgende aspecten (meermaals) genoemd:

- > Aanwezigheid van de begeleider + regelmatig (wekelijks) contact.
- > Goede motivator.
- > Duidelijkheid over procedures/werkwijze.
- > Doelgerichtheid.
- > Juiste balans tussen sturing en vrijlaten.

4.2 Begeleiden van een leerteam (door leerteambegeleiders)

Op basis van een focusgroep van leerteambegeleiders is besproken op welke manier de begeleiding van leerteams wordt vormgegeven. Naast de focusgroepen is er ook een uitgebreide enquête rondgestuurd onder leerteambegeleiders. De manier waarop invulling wordt gegeven aan de begeleiding varieert sterk tussen leerteams.

Zo zijn er verschillen tussen de *frequentie* van leerteams: het aantal keer dat een leerteam samenkomt varieert van (twee)wekelijks tot één keer per twee maanden. Verschillen in *het vraagstuk* waar leerteams aan werken. En verschillen tussen de mate waarop een leerteambegeleider *aandacht* heeft voor het individuele ontwikkelproces tussen leerlingen versus de aandacht voor groepsprocessen.

Tegelijkertijd zijn er ook vele overeenkomsten. Leerteambegeleiders maken onderscheid tussen vier belangrijke fasen bij het begeleiden van een leerteam. In de volgende tabel worden deze fasen toegelicht:

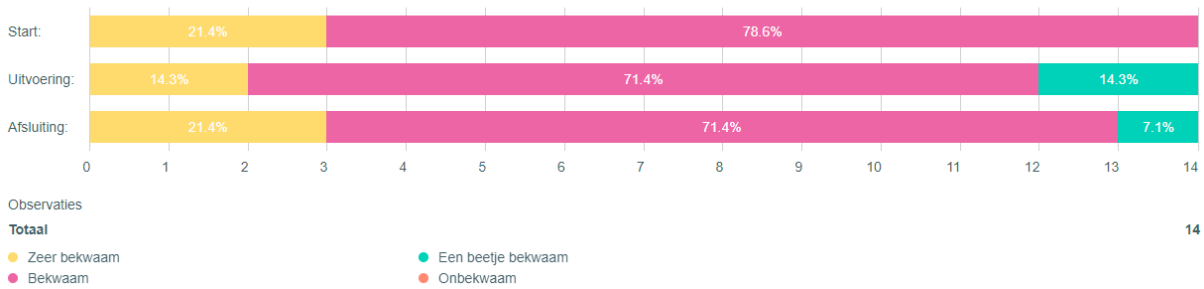
Fase	Actie	Eventuele toelichting
INTAKE	Leerteambegeleider maakt (individueel) kennis met de student.	
START (één of meerdere bijeenkomsten)	Kennismaken met elkaar (Wie ben je? Wat is je expertise?)	Rol van de leerteambegeleider: 'in the lead'. Ook met studenten bespreken wat hun individuele leervraag is (kan ook bij intake?).
	Kennismaken met de organisatie.	Studenten leren de organisatie kennen en de organisatie leert het interprofessionele leerteam kennen – voorstellen van het leerteam aan collega's binnen de organisatie – zodat studenten gezien worden binnen de organisatie. Rol van de leerteambegeleider: zorgen dat de studenten zichtbaar zijn in de organisatie en zich gewaardeerd voelen (ervaren als een win-win).
	Uitleggen wat het doel is van het interprofessionele leerteam in relatie tot de organisatie waar je stageloopt. De student krijgt zicht op de visie(s) van de organisatie(s) en visie op interprofessioneel werken, zo wordt urgentiebeseef bij studenten gecreëerd.	Visie van de school, visie op interprofessioneel leren en werken: de diepte ingaan ← doel: proberen dat studenten, als ze niet meer deelnemen aan het leerteam, nog steeds weten wat het is, dat ze het ook 'voelen'. Waar ben je terecht gekomen, wat is de visie van deze organisatie? Wat is de link met het leerteam? Waarom zitten jullie bij elkaar > urgentiebeseef (stukje theorie: artikelen, filmpje).
	Verdelen van de rollen (voorzitter, notulist → rollen kunnen vaststaan of wisselen). Verwachtingen helder maken.	
PLAN MAKEN/ ONDER-ZOEKEN/VERKENNEN/ ONTWIKKELEN/UITVOEREN	Leervraag van de organisatie vastleggen, probleemstelling, formuleren doel, studenten meer 'in the lead'.	Studenten zijn meer 'in the lead'.

		Rol van de leerteambegeleider: bijsturen, advies geven, vragen stellen (open vragen over de inhoud, proces, verhelderend, vragen die aanzetten tot nadenken), ervoor zorgen dat iedere bijeenkomst iets oplevert.
	Vraagstuk verdiepen en eigen maken als groep.	Antwoord krijgen op: Wat is de vraag/behoefte van de organisatie?
	Studenten ontwikkelen, voeren uit en schrijven advies.	Bij uitvoering/plan maken kan de leerteambegeleider ook ondersteunen in 'Hybride leren': opleiding en werkveld heel dicht bij elkaar brengen. Vanuit de theorie bepaalde punten waar ze op dat moment mee bezig zijn of waar ze tegenaanlopen agenderen – bijvoorbeeld als studenten bezig zijn geweest met 'taalontwikkeling', dan vertelt leerteambegeleider nog iets over taalontwikkeling (of over 'feedback geven' of 'communiceren').
AFSLUITEN	Goed om hier (feestelijk) vorm aan te geven. Stilstaan bij wat de student heeft geleerd, relateren aan persoonlijke leerdoelen van student, leerproces en datgene wat 'geproduceerd' is. Afronden met een verklaring/certificaat/... Ook als een student halverwege uitstapt vanwege het aflopen van de stageperiode.	Niet alleen 'afsluiten' op het einde, maar ook tussendoor stilstaan bij wat er is bereikt (zodat studenten die halverwege stoppen ook opbrengsten hebben gegenereerd).

Figuur 4.1 Fasen bij het begeleiden van een leerteam.

Uit de enquête onder leerteambegeleiders blijkt dat de leerteambegeleiders over het algemeen aangeven zich in al deze vier fasen 'bekwaam' te voelen in het begeleiden van studenten. Bij de fase van uitvoering voelen 2 van de 14 leerteambegeleiders zich 'een beetje bekwaam'.

Geef per fase aan in hoeverre je je bekwaam voelt in het begeleiden van deze fase:



Figuur 4.2 In hoeverre leerteambegeleiders zich bekwaam voelen in het begeleiden van een leerteam.

Leerteambegeleiders voelen zich over het algemeen bekwaam in het begeleiden van een leerteam. Het grootste deel van de leerteambegeleiders (12 van de 14) vindt dat het begeleiden van een leerteam ze goed afgaat. Van de 14 leerteambegeleiders geven er 2 aan dat dit ze niet goed afgaat. In lijn met deze bevindingen zien we dat het grootste deel van de leerteambegeleiders (9 van de 14) het begeleiden van een interprofessioneel leerteam niet heel complex vindt. De stelling 'Het begeleiden van een interprofessioneel leerteam vind ik complex' beantwoorden zij ontkennend.

Leerteambegeleiders geven aan dat het begeleiden van een leerteam hun werk interessant maakt (11 van de 14) en vinden het begeleiden van een interprofessioneel leerteam een verrijking in het kader van hun professionele ontwikkeling (12 van de 14).

71% van de leerteambegeleiders is tevreden over de ontwikkeling die studenten in het leerteam hebben gemaakt, 14% is ontevreden en de rest van de leerteambegeleiders is neutraal. Het contact tussen de leerteambegeleiders van eenzelfde leerteam kan in sommige gevallen beter, slechts de helft is hier tevreden over, 29% is ontevreden en 21% is daar neutraal over. Ook nog niet alle leerteambegeleiders zijn tevreden over de (interprofessionele) samenstelling van de leerteams, 21% is hier ontevreden over.

4.3 Kansen en belemmeringen voor de toekomst

De leerteams draaien nu twee jaar. Lang genoeg voor de leerteambegeleiders om een beeld te krijgen van de werking en kort genoeg om veel verbeterpunten te kunnen zien. De leerteambegeleiders is gevraagd welke kansen zij zien voor zichzelf voor het uitvoeren van hun taak als leerteambegeleider.

Kansen

De kansen die de leerteambegeleiders voor zichzelf zien hebben veelal te maken met het aangaan van nieuwe verbindingen en daardoor samen leren. Verbindingen die genoemd worden zijn: verbindingen met het werkveld, verbinding met lectoraat en practoraat, verbinding met collega's van dezelfde of juist andere opleidingsinstellingen, verbinding met het vak onderzoek.

"Ik zie een kans om innovatief bezig te zijn door samen te werken met collega's van andere (onderwijs-)instellingen. Leren van collega's uit het werkveld."

Naast het leggen van nieuwe verbindingen zien sommige leerteambegeleiders ook kansen om zich verder te ontwikkelen en te groeien in het leidinggeven.

“Verder leren aansturen van het samen leren door studenten, hen met elkaar verantwoordelijk stellen voor hun opdracht. Dat begeleiden is elke keer weer een uitdaging: hoe en wanneer stuur je bij, wanneer is het goed genoeg, hoe bevorder je de samenwerking concreet? (talenten benoemen, leerdoelen bespreken, feedback geven en transparantie bevorderen).”

Belemmeringen

Door 7 van de 10 leerteambegeleiders die deze vraag had ingevuld werd de factor tijd genoemd. Hierbij gaat het zowel om de uren die een leerteambegeleider krijgt om een leerteam te begeleiden als om een vast moment te vinden waarop iedereen kan om de begeleiding van het leerteam vorm te geven.

“De tijd. Het kost veel investering in tijd. Komend jaar is het eerste jaar waarin ik hier ook extra uren (2 uur) voor krijg in de week. De afgelopen twee jaar heb ik het er ‘bij’ gedaan.”

“Het is vaak een gepuzzel, omdat niet alle studenten op dezelfde dagen aanwezig zijn. Dus de contactmomenten blijven een aandachtspunt.”

4.4 Conclusie

Het begeleiden van leerteams gaat over het algemeen goed. Opvallend is dat het beeld dat begeleiders van zichzelf hebben overeenkomt met het beeld dat studenten hebben over de begeleiding. Ongeveer 85% van de leerteambegeleiders voelde zich bekwaam in het begeleiden van de leerteams in de uitvoering en ook ongeveer 85% van de studenten was tevreden over de begeleiding. Of dit ook om studenten en leerteambegeleiders uit hetzelfde team gaat is niet duidelijk, maar het beeld ligt in ieder geval niet ver uit elkaar. Leerteambegeleiders voelen zich vooral bekwaam in het begeleiden van de start en de afsluiting en iets minder in de uitvoerende fase. Er kan nog ingezet worden op de afstemming tussen leerteambegeleiders, de helft van de leerteambegeleiders was hier tevreden over.

Hoofdstuk 5

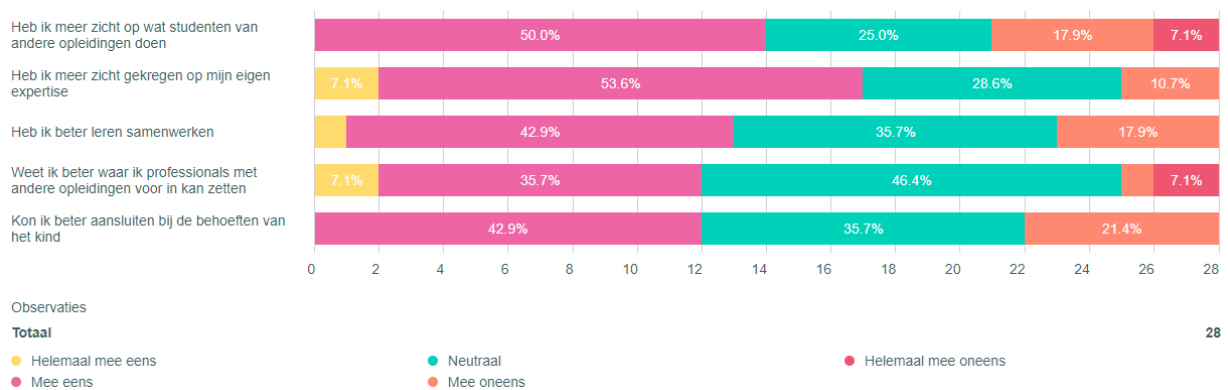
(Leer)opbrengsten samenwerken in een interprofessioneel leerteam

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar wat het samenwerken in een interprofessioneel leerteam heeft opgeleverd volgens studenten en leerteambegeleiders. Daarnaast is gekeken naar hoe het samen leren beter vorm kan krijgen volgens de deelnemers zelf.

5.1 Opbrengsten deelname leerteam (volgens studenten)

Over de opbrengsten van het werken in een interprofessioneel leerteam zijn de studenten verdeeld, zoals te zien in onderstaande figuur. De grootste opbrengst lijkt het inzicht krijgen in de eigen expertise te zijn. De grootste uitdagingen lijken te zitten in het helder krijgen van de toegevoegde waarde voor het kind en zicht krijgen op wat de ander kan betekenen.

Door deel te nemen in een interprofessioneel leerteam:



Figuur 5.1 Opbrengsten deelname in een interprofessioneel leerteam.

Bij het zoeken naar waar de verdeeldheid voornamelijk vandaan komt, blijkt dat ook hier het ontstaan van het vraagstuk van invloed is. Vooral bij studenten die hebben gewerkt in een leerteam waar het vraagstuk al klaarlag, zijn de leeropbrengsten lager. Bij studenten die samen met de organisatie tot een vraagstuk zijn gekomen, liggen de opbrengsten het hoogst, maar ook bij studenten die het vraagstuk zelf bedacht hebben liggen de opbrengsten gemiddeld genomen hoger dan wanneer het vraagstuk al klaarlag (zie ook de bijlage).

5.2 Bevorderende en belemmerende factoren in de samenwerking (volgens studenten)

De studenten zijn gevraagd naar de factoren die de samenwerking binnen het leerteam bevorderden en belemmerden en wat ze van deze samenwerking hebben geleerd.

Bevorderende factoren

- > Open en duidelijke communicatie, waar ruimte is voor elkaars mening en visie.
- > Eerlijke taakverdeling en zich houden aan deadlines.
- > Gebruikmaken van groepsapp waardoor iedereen op de hoogte kan blijven.

Belemmerende factoren

- > Moeizame communicatie onderling.
- > Te weinig aanwezig bij het leerteamoverleg.
- > Verschillende stagedagen waardoor overlegmomenten moeilijk te plannen zijn en waardoor iedereen op een andere dag bezig is met het vraagstuk.

Studenten geven aan dat de samenwerking met studenten van andere opleidingen hen heeft gebracht dat ze inzicht hebben gekregen in elkaars visie, kwaliteiten en competenties. Ook hebben ze ervaren dat het inzetten van verschillende expertises bij de aanpak van een vraagstuk helpend is. Enkele studenten (5) die de enquête hebben ingevuld, gaven aan niets te hebben geleerd.

5.3 Opbrengsten (volgens leerteambegeleiders)

De leerteambegeleiders vanuit de opleidingsinstellingen is gevraagd naar de effecten die het werken binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie hebben op de opleidingsinstellingen. Het voornaamste resultaat is dat er nu meer aandacht voor interprofessioneel (leren) werken is en dat er meer gesprekken over interprofessioneel (leren) werken gevoerd worden vergeleken met het schooljaar daarvoor.

Van de 7 zijn 5 het daarmee eens, 1 is neutraal en 1 weet het niet. Het minste effect, en dus de grootste uitdaging, zien de leerteambegeleiders in het beter integreren van interprofessioneel samenwerken in de curricula. Slechts 2 leerteambegeleiders zagen binnen hun opleidingsinstelling daar een effect, 3 leerteambegeleiders zagen geen effect, 1 leerteambegeleider was neutraal en 1 wist het niet. Het integreren van interprofessioneel (leren) samenwerken in het praktijkcurriculum gaat daarin een beetje beter (20%).

5.4 Bevorderende en belemmerende factoren (volgens leerteambegeleiders)

Hoewel leerteambegeleiders over het algemeen positief staan tegenover het begeleiden van een leerteam, zijn er wel een aantal factoren die het begeleiden eenvoudiger, dan wel complexer maken.

In de focusgroep met leerteambegeleiders zijn de volgende bevorderende factoren vastgelegd:

- > *Gevarieerde groep*: studenten van veel verschillende opleidingen zorgen voor een betere interprofessionele dynamiek dan wanneer de groep uit bijvoorbeeld slechts twee professies bestaat.
- > *Combineren/integreren van opdrachten uit opleiding en leerteam*: wanneer er mogelijkheden zijn om de opdrachten die studenten vanuit de opleiding krijgen te combineren zijn met werken in het leerteam, heeft dat een positief effect op de efficiëntie en motivatie van studenten.
- > *'Ruimte' om samen te werken*: zowel fysiek als in tijd, ruimte hebben om elkaar te ontmoeten en met elkaar af te stemmen, is een essentieel aspect van interprofessionele samenwerking.
- > *Leerteambegeleiders van verschillende organisaties*.
- > *Betrokken collega's*: dat het leerteam zich gewaardeerd voelt door collega's uit de organisatie.

Tegelijkertijd zijn er ook factoren (of aspecten) die belemmerend werken:

- > De *planning*: studenten vanuit verschillende opleidingen hebben verschillende stagedagen en verschillende startdagen, waardoor het maken van een geschikte planning lastig is. Eveneens: studenten die weggaan omdat de stage afloopt, waardoor ze de afsluiting niet meemaken.
- > *Aanwezigheid*: studenten die vanwege andere taken niet altijd aanwezig kunnen zijn (bijvoorbeeld pedagogisch medewerkers die op de groep staan als onderwijspersoneel beschikbaar is en andersom).
- > *Verschuiven van belangen van de opleidingen*: bijvoorbeeld verschillende stageopdrachten waardoor studenten onderling een tegenstrijdige focus kunnen hebben.
- > *Tegenwerking van de organisatie*: bijvoorbeeld omdat er in de organisatie eigenlijk niet echt interprofessioneel wordt gewerkt.
- > *Corona*: zie 5.5.

5.5 Invloed van corona op resultaten en samenwerking

Leerteambegeleiders geven aan dat de coronapandemie grote invloed heeft gehad op het functioneren en de begeleiding van leerteams. Vanwege de contactbeperkingen konden studenten uit een leerteam elkaar minder vaak – of zelfs helemaal niet – ontmoeten. Ook het contact tussen scholen en organisaties werd in sommige gevallen bemoeilijkt. Het mindere (fysieke) contact zorgde er in sommige gevallen voor dat een leerteam helemaal niet van de grond kwam of de opdracht werd gestaakt:

“De invloed van corona was groot. Het is niet van de grond gekomen.”

Bij anderen werd de opdracht noodgedwongen aangepast. Dit had verschillend effect. Wanneer studenten telkens de opdracht bij moesten stellen, demotiveerde dit:

“Het maakt het er niet makkelijker op. Erg teleurstellend was toen bleek dat de grote kerstactiviteit voor alle medewerkers, georganiseerd door het leerteam, door de tweede lockdown niet door kon gaan. Achteraf bezien is toen de fut er wel een beetje uitgegaan en de motivatie bij de studenten niet meer op het oude niveau terug gekomen.”

De leerteambegeleiders gaven ook aan dat er positieve ontwikkelingen plaatsvonden, omdat het leerteam op een andere manier aan de slag moest:

“We hebben de opdracht aan moeten passen in verband met de tijd. Maar qua samenwerken gaven de studenten ook aan dat ze echt met elkaar een team konden vormen wanneer ze op school waren tijdens de coronapandemie. De studenten begeleidden de kinderen van het noodonderwijs en dat vonden ze heel leuk om te doen.”

“Vanwege de urgentie de noodopvang te runnen, is dit een heel hecht leerteam geworden.”

Ook heeft het de leerteambegeleiders inzicht gegeven in de mogelijke beperkingen van een opdracht:

“De werkwijze van het leerteam met de opdracht die zij hebben, is erg gericht op het uitvoerende met de kinderen. Daar zien we voor dit jaar de beperking van 'de opdracht'. Hierover is besproken dat we aankomend schooljaar anders gaan insteken. Zo gaan we meer onderzoeksgerelateerde opdrachten onderdeel laten uitmaken van 'de opdracht' uit de praktijk.”

5.6 Conclusie

De eerste stappen zijn gezet, het gesprek over en dus de aandacht voor interprofessioneel samen (leren) werken, wordt groter. Studenten en leerteambegeleiders zien over het algemeen nut in het interprofessioneel (leren) samenwerken.

Studenten zijn verdeeld over de opbrengsten die het interprofessioneel samenwerken heeft.

Sommigen hebben beter leren samenwerken en zicht gekregen in andermans expertise, anderen hebben vooral zicht gekregen op de eigen expertise. Nog niet altijd is voor studenten de toegevoegde waarde voor het kind ook duidelijk. Dit verdient dus meer aandacht. De uitdaging is om interprofessioneel (leren) samenwerken ook in de curricula terug te laten komen.

Hoofdstuk 6

Professionalisering leerteambegeleiders

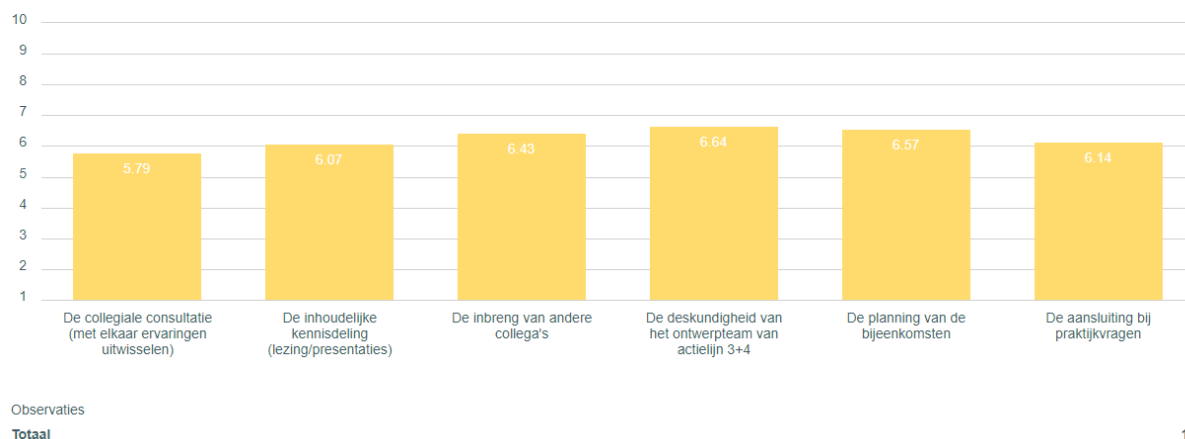
Binnen het Innovatiecluster is een groep mensen druk bezig geweest met het organiseren van professionaliseringsbijeenkomsten voor leerteambegeleiders, ook wel leerbijeenkomsten genoemd. De bijeenkomsten zijn een mix van theoretische updates, lezingen van experts, delen van 'good practices' en intervisie. De bedoeling is dat de leerbijeenkomsten helpen bij het ontwikkelen van kritisch, reflectief werkgedrag en helpen bij de ontwikkeling van de professionele identiteit. In het schooljaar 2020-2021 zijn er 4 professionaliseringsbijeenkomsten geweest: in oktober, november, maart en april. Hierbij werden de bijeenkomsten in november en maart het beste bezocht.

Naast de leerbijeenkomsten kunnen leerteambegeleiders ook deelnemen aan TopClass om zich verder te professionaliseren. TopClass is een zelfsturende, professionele intervisiegroep met verschillende achtergronden. De leerteambegeleiders gaan met hun eigen leervragen aan de slag, zoeken verbinding en verdieping door met elkaar in gesprek te gaan en door elkaars praktijken te bezoeken. Ze wisselen kennis en ervaringen uit over het begeleiden van leerteams. Van de 14 leerteambegeleiders die de enquête hebben ingevuld, hebben 6 leerteambegeleiders deelgenomen aan TopClass.

Het overgrote deel van de leerteambegeleiders (12) vindt dat er precies genoeg professionaliseringsbijeenkomsten zijn gepland. Slechts 2 begeleiders vinden het te veel, 1 iemand geeft aan het niet nodig te vinden omdat hij/zij ook als opleider in de school bijeenkomsten bijwoont.

Over het algemeen worden de verschillende aspecten van de professionaliseringsbijeenkomsten voldoende gewaardeerd. Hier zijn geen grote verschillen in te zien. De deskundigheid van het ontwerpteam wordt hierin het hoogste gewaardeerd (gemiddelde score 6.6). De collegiale consultatie (ervaringen uitwisselen met elkaar) wordt verhoudingsgewijs het laagste gewaardeerd (gemiddelde score 5.8).

Hoe waardeer je, op een schaal van 1 tot 10, onderstaande aspecten van de professionaliseringsbijeenkomsten?



Figuur 6.1 Waardering van professionaliseringsbijeenkomsten door leerteambegeleiders.

De meeste leerteambegeleiders (9) geven aan dat door de professionaliseringsbijeenkomsten en TopClass hun rol van leerteambegeleider duidelijker is geworden. Daarnaast vinden 8 begeleiders dat ze meer kennis hebben over het begeleiden van interprofessionele leerteams en dat ze door de bijeenkomsten en TopClass inzicht hebben gekregen in geschikte vraagstukken waar het interprofessionele leerteam aan kan werken. De onderwerpen waar het minst over geleerd is, zijn: vaardigheden om interprofessionele leerteams te begeleiden en zicht op hoe ze als ambassadeur voor interprofessioneel werken kunnen functioneren in praktijkorganisatie. Op deze onderwerpen is dus nog winst te behalen.

Op de vraag 'Welke elementen zou je graag terugzien in de professionaliseringsbijeenkomsten volgend jaar?' wordt verschillend gereageerd. De meeste leerteambegeleiders (4) zouden graag in intervisiegroepjes aan de slag willen gaan om kennis te delen, 3 leerteambegeleiders willen graag kennisoverdracht door lezingen en workshops. Coaching door een 'expert' op een persoonlijke ontwikkelvraag en collegiale consultatie worden beide door 2 leerteambegeleiders genoemd. Een andere manier dan de hierboven genoemde opties is iets wat 3 leerteambegeleiders zouden willen. Wat dit dan precies is, wordt niet duidelijk.

Naast de professionaliseringsbijeenkomsten hebben 3 leerteambegeleiders regelmatig contact gezocht met andere leerteambegeleiders om kennis te delen of ervaringen uit te wisselen, 5 leerteambegeleiders geven aan dit soms gedaan te hebben en 6 leerteambegeleiders hebben dit niet gedaan.

Verder geven 5 leerteambegeleiders aan dat ze zich, naast de professionaliseringsbijeenkomsten, ook zelf hebben verdiept in het interprofessioneel samenwerken en het begeleiden van leerteams. De overige 9 begeleiders geven aan dit niet gedaan te hebben.

6.1 Persoonlijke leervraag

Er zijn verschillende persoonlijke leervragen waar de leerteambegeleiders komend jaar mee aan de slag willen gaan. De meeste van deze leervragen gaan over de manier van begeleiden van hun studenten in het leerteam. Zo geeft een leerteambegeleider bijvoorbeeld aan:

"Hoe begeleid ik het leerteam het beste tijdens de uitvoering? Ik wil niet te sturend zijn, maar ook niet te vrijblijvend."

En:

"Ik wil met name de leerdoelen van studenten koppelen aan het vraagstuk waar we met het leerteam mee aan de slag gaan."

Ook gaan de leervragen over het betrekken van collega's en het verbinden van het doen van onderzoek aan het leerteam:

"Hoe kan ik als begeleider school en collega's erbij betrekken?"

En:

"Hoe verbind ik onderzoek doen met passende activiteiten van het leerteam?"

Een paar leerteambegeleiders geven aan dat ze graag meer willen uitwisselen met: een organisatie waar het gedachtegoed van het Innovatiecluster breed wordt gedragen, een leerteambegeleider met diversiteit aan studenten en leerteambegeleiders die aan hetzelfde vraagstuk werken.

6.2 Conclusie

Het overgrote deel van de leerteambegeleiders vindt dat er precies genoeg professionaliseringsbijeenkomsten zijn gepland. Over het algemeen worden de verschillende aspecten van de professionaliseringsbijeenkomsten voldoende gewaardeerd.

Op de onderwerpen 'vaardigheden om interprofessionele leerteams te begeleiden' en 'zicht op hoe ze als ambassadeur voor interprofessioneel werken kunnen functioneren in de praktijkorganisatie' valt nog winst te behalen. Daarnaast zouden zij in de toekomst ook (nog meer) in intervisiegroepjes aan de slag willen gaan om kennis te delen. Kennisoverdracht door lezingen en workshops en/of coaching door een 'expert' op een persoonlijke ontwikkelvraag en collegiale consultatie worden ook als ideeën genoemd.

Hoofdstuk 7

Verspreiden van gedachtegoed interprofessioneel samenwerken

In dit hoofdstuk wordt gekeken hoe interprofessioneel samenwerken op dit moment al wordt gedeeld en verspreid door de betrokken leerteambegeleiders en medewerkers van het Innovatiecluster binnen hun organisatie. Daarnaast wordt er ook benoemd welke kansen hier nog liggen voor in de toekomst.

7.1 Hoe wordt het gedachtegoed interprofessioneel samenwerken momenteel al gedeeld?

Voor zowel de deelnemende leerteambegeleiders als voor de verschillende medewerkers van het Innovatiecluster, geldt dat iedereen hard aan het werk is om het gedachtegoed van interprofessioneel werken en leren bekend te maken in hun netwerk. Wat is ervoor nodig om dit nog meer te verspreiden?

Op de vraag wat leerteambegeleiders doen om collega's binnen de praktijkorganisatie of opleidingsinstelling te betrekken, geven de meeste leerteambegeleiders aan dat zij het regelmatig op vergaderingen bespreekbaar maken. Een aantal van de leerteambegeleiders geeft aan binnen het team voorlichting te geven, nieuwsbrieven en webinars te verspreiden en aanverwante artikelen door te sturen. Er wordt door één iemand aangegeven dat er contact wordt gelegd met externe partners en over de grenzen van de eigen organisatie wordt gekeken om het onderwijs rijker te maken. Zo wordt bijvoorbeeld de wijk betrokken in plaats van alleen zorg/onderwijs. Hier valt over het algemeen voor andere leerteams nog winst te behalen.

Wat er voor volgend jaar wordt voorgenomen is om praktijkbegeleiders meer te betrekken bij het leerteam zodat de lijntjes korter zijn en zij beter op de hoogte zijn van wat er verwacht wordt. Een andere leerteambegeleider geeft aan:

“Het maakt het lastig dat iedereen druk is. Ik zou het volgend jaar duidelijker afspreken en op de agenda laten terugkomen. Ook om af te stemmen wie wat precies doet. Nu werd er zowel bij mij, als bij gesprekken in de praktijk gereflecteerd. Dit was soms wat dubbelop.”

Daarnaast wordt er aangegeven dat studenten de verbinding met het team van de praktijkorganisatie hebben, omdat zij deel uitmaken van dat team. Ze stellen vragen bij collega's en daarnaast houdt de leerteambegeleider collega's op de hoogte van het proces. Er is door meerdere leerteambegeleiders het voornemen om zowel het thema interprofessioneel werken, als werken binnen een leerteam, vaker in vergaderingen terug te laten komen:

“Dit wordt één van de speerpunten voor volgend schooljaar.”

7.2 Kansen en belemmeringen voor het Innovatiecluster Kind en Educatie

Voor het gehele Innovatiecluster Kind en Educatie zien de leerteambegeleiders vooral kansen voor het aanhaken van sport-, welzijns- en creatieve opleidingen. Door 5 van de 10 leerteambegeleiders die deze vraag heeft beantwoord, wordt dat genoemd. Ook zien de leerteambegeleiders kansen om meer verbinding te maken met wijkleren:

“Er zou meer samenwerking mogelijk moeten zijn met bijvoorbeeld wijkleren. Te denken valt aan SW en Sport & Beweging. De kunst is om de juiste koppeling te maken voor bijvoorbeeld SW niveau 4 en 6, maar ook convenanten sluiten tussen bijvoorbeeld scholen en jeugdzorg, wijkcentra, jeugdhonken.”

Van de leerteambegeleiders geven er 2 ook aan door te willen gaan op de weg die nu ingeslagen is, omdat zij denken dat de uitkomsten dan vanzelf ook beter zullen worden.

Voor het gehele Innovatiecluster zien de leerteambegeleiders verscheidene uitdagingen en belemmeringen. Een punt dat meerdere keren in andere woorden terugkomt, is de uitdaging om het interprofessioneel samenwerken te laten gaan over de bedoeling. Er ligt volgens de leerteambegeleiders een uitdaging dit niet te moeilijk te maken:

“Er is te veel aandacht voor het systeem en de structuur, daardoor lijkt het alsof je het allemaal goed geregeld hebt, maar daarmee heb je organisaties en studenten nog niet mee. Misschien meer aandacht voor inspiratie? Zie ik wel in de bijeenkomsten en de nieuwsbrieven, maar misschien toch meer leuke verhalen delen. Insta? Studenten vragen mee te denken in hoe het meer aantrekkelijk te maken?”

De leerteambegeleiders zien daarnaast ook uitdagingen in het duurzaam implementeren. Door de leerteambegeleiders wordt opgemerkt dat veel opleidingen hun eigen weg gaan.

Verder heeft een van de leerteambegeleiders ook een opmerking over de samenwerking tussen de medewerkers van het Innovatiecluster. Die samenwerking kan volgens één van hen beter, omdat leerteambegeleiders nu van verschillende kanten de vraag krijgen input te leveren en dat werkt verwarrend.

7.3 Conclusie

De conclusie die we kunnen trekken, is dat iedereen hard aan het werk is om het gedachtegoed van interprofessioneel leren werken bekend te maken in hun netwerk. Het voornemen van leerteambegeleiders is om dit nog vaker op de agenda binnen hun team/organisatie terug te laten komen. Voor de medewerkers van het Innovatiecluster valt nog winst te behalen in het afstemmen van wie welke lijnen uitzet, zodat leerteambegeleiders niet overvraagd worden en informatie en communicatie vanuit verschillende personen ontvangen.

Hoofdstuk 8

Aanbevelingen

In dit hoofdstuk doen we een aantal aanbevelingen die voortkomen uit de geanalyseerde informatie uit de (online) vragenlijsten, focusgroepsessies en gesprekken. We hopen hiermee handvatten te geven aan de medewerkers binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie en de leerteambegeleiders om de leerteams goed vorm te geven en studenten op een goede manier te begeleiden.

1. **Maak het leerteam een belangrijk onderdeel binnen de praktijkorganisatie**

Zorg ervoor dat het belang van een leerteam niet alleen door de leerteambegeleider vanuit de betrokken praktijkorganisatie gevoeld wordt, maar ook door andere collega's. Daardoor kunnen studenten uit het leerteam bij meerdere mensen in de organisatie terecht. Laat studenten bijvoorbeeld eens een presentatie of workshop geven aan de rest van het team van een praktijkorganisatie. Teamleden kunnen ook (samen met) studenten aansluiten bij webinars, congressen of andere activiteiten die het Innovatiecluster organiseert.

2. **Ga samen met studenten op zoek naar een interprofessioneel vraagstuk**

Betrek de studenten actief bij het bedenken en formuleren van een vraagstuk. Op deze manier zal het werken in interprofessionele leerteams ook beter aansluiten bij de behoeften van de student. Dit blijkt uit de volgende analyse:

Vooraf bij studenten die hebben gewerkt in een leerteam waar het vraagstuk al klaarlag, zijn de leeropbrengsten lager gescoord. Bij studenten die samen met de organisatie tot een vraagstuk zijn gekomen liggen de opbrengsten het hoogst, maar ook bij studenten die het vraagstuk zelf bedacht hebben, liggen de opbrengsten gemiddeld genomen hoger dan wanneer het vraagstuk al klaarlag.

3. **Maak studenten gezamenlijk eigenaar van een fijn leerteam**

Vraag studenten om mee te denken hoe het deelnemen aan een leerteam aantrekkelijker gemaakt kan worden. Zij zijn daarin experts. Blijf als leerteambegeleider 'de bedoeling' van het leerteam en interprofessioneel samenwerken bespreekbaar maken met de studenten. Laat studenten daar zelf over nadenken en evalueren of daar nog aan gewerkt wordt en wat meer aandacht behoef. Heb daarin extra aandacht voor de toegevoegde waarde voor het kind.

4. **Zorg voor beschikbare leerteambegeleiders**

Wees als leerteambegeleider(s) in de buurt, zodat je beschikbaar bent voor vragen. Kijk of hier een vast(e) moment(en) in de week of maand voor gevonden kan worden.

5. **Stem af met een collega-leerteambegeleider**

Plan naast een vast overleg met studenten, ook voldoende overleg in met je collega-leerteambegeleider om het samen over de begeleiding te hebben.

6. **Vast aanspreekpunt voor leerteams en leerteambegeleider**

Zorg dat er één aanspreekpunt voor leerteams en leerteambegeleiders is vanuit het Innovatiecluster, laat de contacten via één actielijn komen.

7. Begeleiding van leerteambegeleiders

Zet bij het verzorgen van de professionaliseringsbijeenkomsten in op de onderwerpen waar het minst over geleerd is. Dit zijn:

- > Vaardigheden om interprofessionele leerteams te begeleiden.
- > Zicht op ambassadeurschap voor interprofessioneel werken in de praktijkorganisatie.

8. Verspreiding gedachtegoed interprofessioneel samenwerken binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie

Deel meer met elkaar en wissel informatie uit. Zo hebben medewerkers binnen het Innovatiecluster doelen die zich met dezelfde vraag bezighouden. Zij kunnen elkaar hier nog meer in opzoeken en gebruik maken van elkaars expertises en netwerk.

9. Intervisiegroepen voor leerteambegeleiders

Bied deze vorm van professionalisering aan voor leerteambegeleiders die hier behoefte aan hebben. Uit de enquête kwam naar voren dat 5 leerteambegeleiders zichzelf hebben verdiept in interprofessioneel samenwerken, 9 leerteambegeleiders hebben dit niet gedaan. Hierdoor zijn er verschillende professionaliseringsbehoeften.

10. Deel mooie praktijkvoorbeelden

Deel mooie voorbeelden om elkaar te inspireren. Uit de enquête komt naar voren dat de grootste uitdagingen van interprofessioneel samenwerken gaan over de structuur. Daardoor krijgt de structuur veel aandacht en dit gaat ten koste van de bedoeling.

Een suggestie: voorbeeld delen van leerteams van de Schatkamer en het Palet. De betrokkenen rondom deze leerteams geven aan tevreden te zijn over het leerteam en het interprofessionele vraagstuk.

Bijlagen

Rapportage studenten

De resultaten van de enquêtes die gehouden zijn onder studenten.

Rapportage leerteambegeleiders

De resultaten van de enquêtes die gehouden zijn onder leerteambegeleiders.